

El misteri de les joies

ESTER SEGUÍ BRUNET

El príncep georgià Alexis Mdivani i la baronessa Maud Thyssen s'estimen. Som a l'any 1935 i el Rolls-Royce que el príncep condueix, a gran velocitat, s'estavella a la carretera que va de Corçà a Figueres. Ell mor a l'acte; ella és traslladada a una clínica de Girona. Es tracta de l'esposa del magnat alemany Heinrich von Thyssen (pare del Thyssen que es va casar amb Tita Cervera). Mdivani era germà de Roussy, la dona del pintor Josep Maria Sert. La parella s'estava, juntament amb Dalí, al Mas Juny de Palamós, propietat del pintor Sert.

Aquesta és l'arrencada de la trama d'*Un secret de l'Empordà*, la primera novel·la d'Imma Tubella (la Bisbal d'Empordà, 1953), doctora en ciències socials i rectora de la Universitat Oberta de Catalunya entre el 2006 i el 2013.

no inclou cap poeta líric, sinó poetes elegíacs —utilitzaven metres no lírics, com l'hexàmetre o el pentàmetre— i

La història està narrada per en Joan, un «modest historiador local» d'Albons, que el 1992, en plena eufòria olímpica, explica els fets segons els seus records a un misteriós crític literari alemany, en Fred. Després de descriure amb exactitud la visió d'en Joan dels esdeveniments, Tubella arriba al cor de la història que dona sentit i valor al llibre. En plena postguerra, el 1942, la Gestapo, diuen que per intermediació del baró Thyssen, que col·laborava amb els nazis, es va presentar diverses vegades a Albons per reclamar on era el maletí de pell de cocodril que contenia les suposades joies de valor incalculable amb què viatjava la baronessa Maud. Però el poble d'Albons, talment com a *Fuenteovejuna*, calla. Ningú no ho recorda i, com ens explica en Joan, «les tinguéis qui les tinguéis, bon profit! Tot mentre no fossin a les seves mans i servissin per subvencionar més crims». Fins i tot, en una llicència de l'autora, apareix un Himmler interessat en aquestes joies.

L'estil de l'autora s'omple de referències que poden anar des de la guerra i la postguerra fins al menjar i el viure a pagès. Tubella fa servir aquest episodi per fer una radiografia de les diferències

iàmbics. No és una elecció editorial estranya: Joan Ferraté, al seu *Líricos griegos arcaicos*, també hi va incloure els iàmbics i els elegíacs, a part dels pròpiament lírics. Com que es tracta d'una obra adreçada al públic general, descarta els poemes més fragmentaris, encara que sorprèn l'omissió de l'epode de colònia, el poema més llarg conservat d'Arquíloc i un dels més interessants.

La traducció del present volum, a càrrec de Joan Ferrer Gràcia, és en vers i «resulta d'una adaptació a la mètrica

TUBELLA, Imma

Un secret de l'Empordà

Columna. Barcelona, 2016

207 p.

que hi havia a l'època entre els pagesos d'Albons, feliços amb el poc que tenien, i l'aristocràcia decadent europea, infelicitat malgrat posseir grans fortunes, en una Europa d'entreguerres.

Coneixedora de la història, l'autora aprofundeix en un secret desposseït de grandiloqüència i d'artifici, escrit amb ritme i amb respecte al llenguatge, per compartir-lo amb el lector. Una novel·la que es llegeix de gust.

accentual o qualitativa de la mètrica quantitativa que regeix els textos traduïts» (p. 31), tal com argumenta el traductor. Aquesta proposta d'adaptació, tanmateix, obliga a versos forçats, com el 8 (10, 3-4D) d'Arquíloc: «Ni curaré res plorant, en efecte, ni més lamentable / res posaré jo tampoc festes i goigs perseguint». O encara, del mateix Arquíloc, 211 (67 D): «Cor, oh cor, per maldecaps de mala eixida sacsejat, / surte'n, d'enemics empenta, plantant cara, l'enfrontat / pit de trampes dels qui et nouen just davant atura't dret [...]».